

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
z dnia 13 grudnia 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Gminie Kałuszyn z 9 Maja na św. Jana Pawła II.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Burmistrzowi Kałuszyna.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miejska w Kałuszynie nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy 9 Maja. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu

na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa 9 Maja wypełnia normę art. 1 ustawy.

Dzień 9 maja 1945 r. był obchodzony jako Dzień Zwycięstwa w Związku Sowieckim i w krajach przez niego zniewolonych. Celebrowanie go (również w dzisiejszej Rosji) z zasady jest połączone z podtrzymywaniem stalinowskiej narracji historycznej, opartej o propagandowe zafałszowania, w myśl których Armia Czerwona niesła wszystkim narodom europejskim wolność i niepodległość. W Polsce pod narzuconą przez Stalina władzą komunistów ogłoszono 9 maja *Narodowym Świętem Zwycięstwa i Wolności*. Podtrzymywanie takich interpretacji z okresu totalitarnego zniewolenia jest nie do pogodzenia z szacunkiem dla ofiar komunizmu i dla tradycji polskich walk o wolność i niepodległość w XX wieku.

Po odzyskaniu niepodległości Polska zaprzestała celebrować ten dzień, włączając się w upamiętnianie rocznicy kapitulacji Niemiec w dniu 8 maja 1945 r. Jest to okazja do przypomnienia wkładu Polski w pokonanie Rzeszy Niemieckiej w II wojnie światowej.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy 9 Maja na ulicę św. Jana Pawła II. Wskazana nowa nazwa została zaproponowana przez Gminę w piśmie z dnia 2 listopada 2017 r., znak: NKP.6625.2.2017.

Karol Józef Wojtyła urodził się 18 maja 1920 r. w Wadowicach, niewielkim miasteczku nieopodal Krakowa, jako drugi syn Emilii i Karola Wojtyłów. Od września 1930 r. rozpoczął naukę w ośmioletnim Państwowym Gimnazjum Męskim im. Marcina Jadowity w Wadowicach. Nie miał żadnych problemów z nauką; już w tym wieku, według jego katechetów, wyróżniała go także ogromna wiara. 14 maja 1938 r. zakończył naukę w gimnazjum, otrzymując świadectwo maturalne z oceną celującą, następnie wybrał studia polonistyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zamieszkał z ojcem w Krakowie. W lutym 1940 r. poznał osobę ważną dla swego rozwoju duchownego. Był to Jan Tyranowski, który prowadził dla młodzieży męskiej koło wiedzy religijnej. Uczestniczący w nim Wojtyła poznał wówczas i po raz pierwszy czytał pisma św. Jana od Krzyża.

Za jedną z najważniejszych dla siebie inicjatyw okresu okupacji Karol Wojtyła uważał pracę aktorską w konspiracyjnym Teatrze Rapsodycznym, pod kierownictwem Mieczysława Kotlarczyka (teatr działał pod auspicjami podziemnej organizacji narodowo-katolickiej Unia). W tym czasie powstało wiele utworów poetyckich Wojtyły, publikowanych później pod

pseudonimem Andrzej Jawień (inne pseudonimy literackie to AJ, Piotr Jasień, a od 1961 r. – Stanisław Andrzej Gruda). Twórczość literacką kontynuował także w latach późniejszych. Podjął pracę jako pracownik fizyczny w zakładach chemicznych Solvay, początkowo w kamieniołomie w Zakrzówku, a potem w oczyszczalni sody w Borku Fałęckim. Współpracownicy wspominali później, że każdą przerwę w pracy spędzał zatopiony w lekturze. W drodze do pracy wstępował do kaplicy Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Łagiewnikach, obok cmentarza, na którym w 1938 r. pochowano przyszłą świętą – s. Faustynę Kowalską.

W 1942 r. wstąpił do tajnego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Krakowie, nie przerywając pracy w Solvayu. W tym samym czasie rozpoczął w konspiracji studia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kiedy w Warszawie wybuchło Powstanie, w Krakowie hitlerowski terror nasilił się (w tzw. „czarną niedzielę” 6 sierpnia 1944 r. Niemcy aresztowali ponad 7 000 mężczyzn). Wówczas kardynał Sapieha, chcąc ratować przyszłych kapłanów, zdecydował, że alumni mają zamieszkać w pałacu arcybiskupim. Tam Karol Wojtyła pozostał do końca wojny, do czasu odbudowania krakowskiego seminarium na Podwalu. 13 października 1946 r. alumn Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Krakowie Karol Wojtyła został subdiakonem, a tydzień później diakonem. Już 1 listopada 1946 r. kard. Sapieha wyświęcił Karola na księdza.

15 listopada 1946 r. poprzez Paryż wyjechał do Rzymu, aby kontynuować studia na Papieskim Międzynarodowym *Athenaeum Angelicum*. W 1948 r. ukończył studia z dyplomem *summa cum laude*. W lipcu 1948 r. na okres 7 miesięcy ks. Karol został skierowany do pracy w parafii Niegowić, gdzie spełniał zadania wikarego i katechety. W marcu 1949 r. został przeniesiony do parafii św. Floriana w Krakowie. Tam założył chór gregoriański, z którym wkrótce przygotował i odśpiewał mszę *De Angelis*. Swoich chórzystów zaraził pasją i miłością do gór – razem przewędrowali Gorce, Bieszczady i Beskid. Organizowali także spływy kajakowe na Mazurach. W Krakowie otrzymał też tytuł doktora teologii. Uzyskawszy po śmierci kard. Sapiehy urlop na pracę naukową, w latach 1951-1953 rozpoczął pisanie pracy habilitacyjnej, która, chociaż przyjęta w 1953 r. przez Radę krakowskiego Wydziału Teologicznego, została odrzucona przez Ministerstwo Oświaty i tytułu docenta Karol Wojtyła nie uzyskał (aż do 1957 r.). W 1956 r. objął za to katedrę etyki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

W 1958 r. Karol Wojtyła został mianowany biskupem pomocniczym Krakowa i biskupem tytularnym Umbrii. Przyjął wówczas, zgodnie z obyczajem, jako hasło przewodnie swej posługi słowa *Totus tubus*; kierował je do Matki Chrystusa. Konsekracji biskupiej ks. Karola Wojtyły dokonał 28 września 1958 r. w katedrze na Wawelu metropolita krakowski i lwowski, arcybiskup Eugeniusz Baziak. W tym okresie powstały najgłośniejsze prace biskupa Wojtyły, które przyniosły mu sławę wśród teologów: „Miłość i odpowiedzialność” oraz „Osoba i czyn”. W 1962 r. został krajowym duszpasterzem środowisk twórczych i inteligencji.

30 grudnia 1963 r. Karol Wojtyła został mianowany arcybiskupem metropolitą krakowskim. Podczas konsystorza 26 czerwca 1967 r. został nominowany kardynałem. 29 czerwca 1967 r. otrzymał w kaplicy Sykstyńskiej od papieża Pawła VI czerwony biret, a jego kościołem tytularnym stał się kościół św. Cezarego Męczennika na Palatynie.

W nocy z 28 na 29 września 1978 r. po zaledwie 33 dniach pontyfikatu zmarł papież Jan Paweł I. 14 października rozpoczęło się więc drugie już w tym roku konklawe – zebranie kardynałów, mające wyłonić nowego papieża. 16 października 1978 r. około godziny 17.15

w siódmym głosowaniu metropolita krakowski, kardynał Karol Wojtyła został wybrany papieżem. Przyjął imię Jan Paweł II. 22 października na Placu Świętego Piotra odbyła się uroczysta inauguracja pontyfikatu, a następnego dnia pierwsza audiencja dla 4000 Polaków zgromadzonych w auli Pawła VI. 12 listopada Jan Paweł II uroczystie objął katedrę Rzymu – Bazylikę św. Jana na Lateranie, stając się w ten sposób Biskupem Rzymu.

Jan Paweł II był pierwszym papieżem z Polski, jak również pierwszym po 455 latach biskupem Rzymu, nie będącym Włochem. Wybór na głowę Kościoła osoby z kraju socjalistycznego wpłynął znacząco na wydarzenia w Europie Wschodniej i w Azji w latach 80-tych i 90-tych XX w.

2 kwietnia 2005 r. osobisty papieski lekarz Renato Buzzonetti stwierdził śmierć Jana Pawła II. Pogrzeb Jana Pawła II odbył się w piątek, 8 kwietnia 2005 r. Uczestniczyło w nim na placu św. Piotra i w całym Rzymie ok. 300 tys. wiernych oraz 200 prezydentów i premierów, a także przedstawiciele wszystkich wyznań świata. Po zakończeniu nabożeństwa żałobnego, w asyście tylko duchownych z najbliższego otoczenia, papież został pochowany w podziemiach bazyliki św. Piotra, w krypcie bł. Jana XXIII.

13 maja 2005 r. papież Benedykt XVI zezwolił na natychmiastowe rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego Jana Pawła II, udzielając dyspensy od konieczności zachowania pięcioletniego okresu od śmierci kandydata, jaki jest wymagany przez prawo kanoniczne. 14 stycznia 2011 r. papież Benedykt XVI podpisał dekret o cudzie i wyznaczył na dzień 1 maja 2011 r. beatyfikację papieża Jana Pawła II. Dokonał jej osobiście podczas uroczystej Mszy Świętej na placu św. Piotra w Rzymie, którą koncelebrowało kilka tysięcy kardynałów, arcybiskupów i biskupów z całego świata. W dniu 30 września 2013 r. papież Franciszek ogłosił, że kanonizacja Papieża-Polaka odbędzie się w niedzielę Bożego Miłosierdzia, 27 kwietnia 2014 r. w Rzymie. W dniu 27 kwietnia 2014 r. w Watykanie na Placu Świętego Piotra, Jan XXIII oraz Jan Paweł II – zostali ogłoszeni świętymi Kościoła katolickiego.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Gminy w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipiera